

Περασμένα μεσάνυχτα ξύπνησε η φωνή. «Μην πας, είναι ανώφελο, θα γυρίσεις ερείπιο». «Πρέπει», προσπαθώ να δικαιολογηθώ, «...πρέπει να δω το μέρος που στοίχειωσε τα σκοτάδια μου. Πρέπει ν' αφουγκραστώ τη γαλήνη εκείνου του τοπίου που γέμισε τσουκνίδες και τριβόλια τη νιότη μου.

Πρέπει να πιάσω στις φούχτες μου κείνο το χώμα που έβαψε κόκκινη τη ζωή μου. Πρέπει!». «Χα! Βλέπεις πως έχω δίκιο; Μιλήσ' ποηύ. Δεν το συνηθίζεις. Εκτός κι αν πρόκειται να κάνεις κάτι, που ξέρεις εκ των προτέρων πως θα το μετανιώσεις». «Σκάσε, πια! Πρέπει να πάω. Πρέπει να μάθω αν είναι εκεί, το καταλαβαίνεις;». «Ξέρεις πως ήταν, αηλιά δεν είναι πια...».

«Δεν ξέρω!». «Λες ψέματα, ξέρεις!». «Ίσως, αηλιά δεν είμαι σίγουρος. Πως μπορεί κανένας να είναι σίγουρος για κάτι που δεν θέλει να πιστέψει, για κάτι τόσο φρικτό...». «Κι όμως, είσαι σίγουρος!». «Μπορείς να ης ό,τι θες. Δεν θα με σταματήσεις, θα πάω!».

Πήγα. Ο ήλιος ήταν χαμηλά ακόμα. Ένα ψυχρό αεράκι θρόιζε στα φύλλα των γειτονικών ευκαλύπτων. Σαν προειδοποίηση, ...η φωνή. Το συνεργείο είχε πιάσει δουλειά γύρω από το ξεροπήγαδο. Νέα παιδιά, όλο δύναμη, χαμογελαστά, γεμάτα ζωντάνια. Κι όμως, αντί να παίζουν και να ερωτεύονται, ψαχουλεύουν το θάνατο.

Ξεροκαταπίνω. Η πρόσχαρη κοπέλα που γνώρισα στο οδόφραγμα με πησιάζει και μου δείχνει το διπλανό χωράφι. «Εκεί βρήκαμε ήδη οκτώ. Εδώ...δεν ξέρω αν θα βρούμε εκείνο που πιστεύουμε. Υπήρξε επέμβαση, αυτό είναι το μόνο σίγουρο».

Κοιτάζω προς το χωράφι. Μια θουρίδα ωχρής γης ανάμεσα στα στάχια.

«Στάρι...», ψηθιθίζω αμήχανα.»...εδώ φύτευαν στάρι. Πότε πότε, τις καθοχρονιές και βαμβάκι. Το χώμα ανάβρυζε νερό. Το Μάη γινόταν η σπορά και τρεις μήνες ύστερα σκάζανε οι μύτες των μπουμπουκιών και γέμιζε ο κάμπος λευκές πεταλούδες, σαν χιονισμένη στέπα.

Με τις πρώτες μέρες του Φθινοπώρου άρχιζε η συγκομιδή. Μαζεύαμε τα καρύδια και ξημερωνόμαστε στα καθντερίμια ακούοντας μαγεμένοι τους θρύλους και τα παραμύθια των γιαγιάδων, μαδώντας το μαλακό τους χάδι. Γι' αυτόν τον πλούτο της γης φτιάχτηκε το υδραγωγείο, τα λαγούμια και τα πηγάδια. Γι' αυτόν τον πλούτο κτίστηκε και το τσιφλίκι. Για το στάρι - το ψωμί μας.

Για το βαμβάκι - την προίκα των κοριτσιών μας. Για τη ζήση μας. Από γενιά σε

γενιά... Ποιος μπορούσε να πιστέψει ότι μια μέρα τούτος ο τόπος που έσφυζε ζωή θα γινόταν Γολγοθάς για κενούς που τον δούληψαν με τόσο κόπο και τόση φροντίδα...»

Πήγα, τριάντα πέντε χρόνια μετά. Τα μνήματα ανοίχτηκαν βιαστικά κι ύστερα σκεπάστηκαν πάλι, αφήνοντας μια γυμνή ρουρίδα ωχρής γης ανάμεσα στα στάχια, στη θέση των παλιών ροδώνων. Σαν χαρακιά της ψυχής, σαν τύψη ανάμεσα στο χτες και το αύριο. Πήγα. Ένα κομμάτι δικό μου είναι κει. Ένα κομμάτι οθινών μας είναι κει. Και πρέπει, είναι ανάγκη, να το ξαναβρούμε.

Η ουσία της περιουσίας

του Στέλιου Παπαντωνίου,
Εκπαιδευτικού

Θέητε να πείτε πως, μιλώντας για «περιουσιακό», εννοείτε πως όλη η ζωή στα χωριά και στις πόλεις και κωμοπόλεις μας, οι εκκλησιές και τα σχολεία μας, τα καφενεία, οι σύλλογοι κι η ελιά που φύτεψε ο πατέρας και το σπίτι με το φούρνο, όλα αυτά είναι «οι περιουσίες» για τις οποίες σκοντάφτετε, δεν τα βρίσκετε, τα βάζετε σ' ένα καλάθι και θα τα ξαναζητήσετε; Εμείς το δίκαιο της ειρήνης κι αυτοί το δίκαιο του πολέμου και της αρπαγής;

Δηλαδή τι; Θα μοιράσουμε τη ζωή χιλιάδων χρόνων, την ιστορία και παράδοση, αρχαία θέατρα και γυμνάσια, αγάλματα κι εικόνες, εκκλησιές και μοναστήρια, τον στολισμένο επιτάφιο και τη λαμπρή ανάσταση του Χριστού μας, θα τα κάμουμε κοινή πολιτιστική κληρονομιά; Από πού κι ως πού; Όλα αυτά δεν είναι παρά η περιουσία μας, η ιστορία κι ο πολιτισμός μας. Δεν είναι όπως ήμε έχω ένα γαϊδούρι, ένα αυτοκίνητο και το πουλώ, ξύλα κεραμίδια και παιγνίδια, στιλπνές μπάλνες να στολίζουμε το δέντρο, κούτσουρα για τζάκι! Είναι το πρόσωπο μας, καταλαβαίνεις;

Ο άνθρωπος είναι το σπίτι του! Στην κάθε του γωνιά κάθισε, γέλασε, έκλαψε, είδε το φως, ψηλάφισε το σκοτάδι, μπήκε στην κουζίνα με τις μυρουδιές, τη σούπα να βράζει το χειμώνα, λεμονάδα κάτω από την κληματαριά το καλοκαίρι, εκεί έπαιξε, τσάπισε τον κήπο, πότισε ρουλούδια, τάισε όρνιθες και κουνέλια, ξημεροβραδιάστηκε στο διάβασμα, βγήκε το κατώφλι και μπήκε στον κόσμο. Λίγο πιο πάνω η εκκλησιά, λίγο πιο κάτω το Δημοτικό.